

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การดำเนินการตามกำหนดระยะเวลาการยื่นคำขอให้รับรองวัดคาทอลิก*

กรมการศาสนาได้มีหนังสือ ที่ วธ ๐๓๐๒/๑๔๒๑ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๖ สรุปความได้ว่า การขอให้รับรองวัดคาทอลิกตามข้อ ๑๖ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยแนวทางพิจารณาในการจัดตั้งวัดบาทหลวงโรมันคาทอลิก พ.ศ. ๒๕๖๔ ที่กำหนดให้มีชั่งโดยความเห็นชอบของสภาประมุขบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทยยื่นคำขอให้รับรองวัดคาทอลิกที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่ระเบียบฯ ใช้บังคับภายในระยะเวลาสองปีนั้นอาจไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จตามจำนวนวัดคาทอลิกทั้งหมดที่มีได้ทันภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว เนื่องจากในการยื่นคำขอให้รับรองวัดคาทอลิกมีขั้นตอนที่ต้องดำเนินการหลายขั้นตอน เช่น การแจ้งให้มีชั่งแก้ไขคำขอให้รับรองวัดคาทอลิก (แบบ คท. ๒) ให้ถูกต้องและนำเสนอเอกสารเพิ่มเติม การให้มีชั่งนำใบรับรองการก่อสร้างอาคาร ดัดแปลงอาคาร เคลื่อนย้ายอาคาร หรือใบอนุญาตเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร หรือเอกสารรับรองความมั่นคงแข็งแรงของอาคารวัดคาทอลิกมาแสดงต่อคณะกรรมการพิจารณากลั่นกรองคำขอจัดตั้งวัดคาทอลิก การลงตรวจพื้นที่วัดคาทอลิกของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการรับรองวัดคาทอลิก คณะกรรมการพิจารณากลั่นกรองคำขอจัดตั้งวัดคาทอลิกจึงมีมติในคราวการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๖ ให้หารือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับระยะเวลายื่นคำขอให้รับรองวัดคาทอลิกมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อนำมากำหนดแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนสำหรับการปฏิบัติงานในประเด็นดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดระยะเวลายื่นคำขอให้รับรองวัดคาทอลิกภายในระยะเวลาสองปี นับแต่วันที่ระเบียบฯ ใช้บังคับ ตามข้อ ๑๖ แห่งระเบียบฯ สามารถขยายได้หรือไม่ หากขยายได้ต้องดำเนินการอย่างไร

(๒) กรณีไม่สามารถขยายระยะเวลาตาม (๑) ได้ หากมิชชังได้ยื่นคำขอให้รับรองวัดคาทอลิกทั้งหมดต่อกรมการศาสนาภายในระยะเวลาสองปีนับแต่วันที่ระเบียบฯ ใช้บังคับแล้ว กรมการศาสนาและพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ในการรับรองวัดคาทอลิกนั้นเมื่อเกินระยะเวลาดังกล่าวได้หรือไม่ และจะมีผลทางกฎหมายต่อสถานะของวัดคาทอลิกที่ได้รับการรับรองหรือไม่

(๓) คำขอให้รับรองวัดคาทอลิกที่มิชชังได้ยื่นภายในระยะเวลาสองปี สามารถแก้ไขข้อมูลหรือยื่นเอกสารประกอบเพิ่มเติมให้ถูกต้องครบถ้วนภายหลังเมื่อพ้นระยะเวลาสองปีได้หรือไม่ และพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถดำเนินการตามขั้นตอนเพื่อให้มีการรับรองวัดคาทอลิกเช่นเดียวกับคำขอที่ยื่นถูกต้องตั้งแต่แรกได้หรือไม่

*ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๖/๕๓ ลงวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๘) ได้พิจารณาข้อหาหรือของกรมการศาสนา โดยมีผู้แทนกระทรวงวัฒนธรรม (กรมการศาสนา) และผู้แทนสภาประมุขบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง กำหนดระยะเวลาให้มิชซังยื่นคำขอให้รับรองวัดคาทอลิกภายในระยะเวลาสองปีนับแต่วันที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยแนวทางพิจารณาในการจัดตั้งวัดบาทหลวงโรมันคาทอลิก พ.ศ. ๒๕๖๔ ใช้บังคับ ตามข้อ ๑๖ สามารถขยายได้หรือไม่ หากขยายได้ ต้องดำเนินการอย่างไร เห็นว่า ข้อ ๑๖^๒ แห่งระเบียบฯ เป็นบทเฉพาะกาลที่กำหนดขึ้นสำหรับการยื่นคำขอให้รับรองวัดคาทอลิกที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๔ ซึ่งเป็นวันที่ระเบียบฯ มีผลใช้บังคับ โดยกำหนดให้มิชซังโดยความเห็นชอบของสภาประมุขบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย ยื่นคำขอให้รับรองวัดคาทอลิกดังกล่าว พร้อมด้วยข้อมูลเกี่ยวกับที่ตั้งวัด ที่ดินที่ตั้งวัด รายชื่อบาทหลวง ซึ่งจะประกอบศาสนกิจประจำ ณ วัดคาทอลิก และข้อมูลอื่นที่จำเป็นเกี่ยวกับการรับรองวัดคาทอลิกนั้น โดยไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การจัดตั้งวัดใหม่ การกำหนด “ระยะเวลาสองปี” ไว้ในข้อ ๑๖ จึงมีลักษณะเป็นเงื่อนไขที่กำหนดขึ้นสำหรับใช้เฉพาะการดำเนินการยื่นคำขอรับรองดังกล่าว และไม่ได้มีความใดในระเบียบฯ ที่อาจตีความได้ว่า หลักเกณฑ์การขอรับรองวัดคาทอลิกตามข้อ ๑๖ จะคงอยู่ไปตลอดจนกว่าจะได้มีการยื่นคำขอรับรองและการพิจารณารับรองวัดคาทอลิกทั้งหมดที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่ระเบียบฯ ใช้บังคับจนแล้วเสร็จ ดังนั้น การยื่นคำขอให้รับรองวัดคาทอลิกตามข้อ ๑๖ จึงต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาสองปีนับแต่วันที่ระเบียบฯ มีผลใช้บังคับ อย่างไรก็ตาม หากรัฐบาลมีนโยบายที่จะยกเว้นการใช้บังคับหลักเกณฑ์การจัดตั้งวัดคาทอลิกให้แก่วัดคาทอลิกที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่ระเบียบฯ ใช้บังคับตามข้อ ๑๖ ต่อไป ก็สามารถกระทำได้โดยการแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบดังกล่าวเพื่อกำหนดให้มีการขยายระยะเวลาสิ้นสุดออกไปเกินสองปีหรือยกเลิกข้อกำหนดระยะเวลาในข้อ ๑๖

ประเด็นที่สอง กรณีไม่สามารถขยายระยะเวลาตามข้อ ๑๖ ได้ หากมิชซังได้ยื่นคำขอให้รับรองวัดคาทอลิกทั้งหมดต่อกรมการศาสนาภายในระยะเวลาสองปีนับแต่วันที่ระเบียบฯ ใช้บังคับแล้ว กรมการศาสนาและพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ในการรับรองวัดคาทอลิกนั้นเมื่อเกินระยะเวลาดังกล่าวได้หรือไม่ และจะมีผลทางกฎหมายต่อสถานะของวัดคาทอลิกที่ได้รับการรับรองหรือไม่ เห็นว่า กำหนดระยะเวลา “ภายในสองปีนับแต่วันที่ระเบียบฯ ใช้บังคับ” ตามข้อ ๑๖ วรรคหนึ่ง เป็นการกำหนดเงื่อนไขเพื่อให้มิชซังโดยความเห็นชอบของสภาประมุขบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทยได้ดำเนินการยื่นคำขอให้รับรองวัดคาทอลิกที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่ระเบียบฯ ใช้บังคับ มิใช่กำหนดระยะเวลาให้กรมการศาสนาและพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องดำเนินการ

^๒ข้อ ๑๖ ภายในระยะเวลาสองปีนับแต่วันที่ระเบียบฯ ใช้บังคับ เมื่อปรากฏว่ามีวัดคาทอลิกอยู่ในวันก่อนวันที่ระเบียบฯ ใช้บังคับ และมิชซังโดยความเห็นชอบของสภาประมุขบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทยยื่นคำขอให้รับรองวัดคาทอลิกนั้น พร้อมด้วยข้อมูลเกี่ยวกับที่ตั้งวัด ที่ดินที่ตั้งวัด รายชื่อบาทหลวง ซึ่งจะประกอบศาสนกิจประจำ ณ วัดคาทอลิกนั้น และข้อมูลอื่นที่จำเป็นเกี่ยวกับการรับรองวัดคาทอลิกนั้น

เมื่อได้รับคำขอตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เสนอต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาคำขอให้รับรองวัดคาทอลิก และให้คณะกรรมการเสนอคำขอดังกล่าวพร้อมความเห็นประกอบไปยังรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณารับรองวัดคาทอลิกต่อไป

พิจารณาคำขอให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ดังนั้น หากมิชชังโดยความเห็นชอบของสภาประมุขบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทยได้ยื่นคำขอให้รับรองวัดคาทอลิกใดต่อกรมการศาสนาภายในกำหนดระยะเวลาเวลาสองปีโดยชอบตามระเบียบฯ แล้ว กรมการศาสนาและพนักงานเจ้าหน้าที่ย่อมสามารถพิจารณาคำขอดังกล่าวที่ยื่นไว้และอยู่ระหว่างการพิจารณาต่อไปได้แม้จะพ้นระยะเวลาตามที่กำหนดในข้อ ๑๖^๓ แล้วและผลการพิจารณาคำขอที่ออกภายหลังระยะเวลาดังกล่าวไม่มีผลกระทบทางกฎหมายต่อสถานะของวัดคาทอลิกที่จะได้รับการรับรอง อย่างไรก็ตาม ในการพิจารณาคำขอให้รับรองวัดคาทอลิกนั้น กรมการศาสนาสมควรดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ภายในระยะเวลาที่เหมาะสมเพื่อให้เวลาในการดำเนินการเนินเข้าเกินสมควร โดยกรมการศาสนาและพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ เฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดระยะเวลาการพิจารณาคำขอรับรองวัดคาทอลิกไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนที่จัดทำตามความในมาตรา ๗^๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวไว้ให้แน่ชัดด้วย

ประเด็นที่สาม คำขอให้รับรองวัดคาทอลิกที่มิชชังได้ยื่นภายในระยะเวลาสองปีสามารถแก้ไขข้อมูลหรือยื่นเอกสารประกอบเพิ่มเติมให้ถูกต้องครบถ้วนภายหลังเมื่อพ้นระยะเวลาสองปีได้หรือไม่ และพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถดำเนินการตามขั้นตอนเพื่อให้มีการรับรองวัดคาทอลิกเช่นเดียวกับคำขอที่ยื่นถูกต้องตั้งแต่แรกได้หรือไม่ เห็นว่า โดยที่ข้อ ๑๖ กำหนดให้การยื่นคำขอให้รับรองวัดคาทอลิกที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่ระเบียบฯ ใช้บังคับ มิชชังโดยความเห็นชอบของสภาประมุขบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทยต้องดำเนินการยื่นคำขอโดยชอบตามระเบียบฯ ภายในระยะเวลาสองปีนับแต่วันที่ระเบียบฯ ใช้บังคับ โดยยื่นคำขอให้รับรองวัดคาทอลิก พร้อมด้วยข้อมูลเกี่ยวกับที่ตั้งวัด ที่ดินที่ตั้งวัด รายชื่อบาทหลวงซึ่งจะไปประกอบศาสนกิจประจำ ณ วัดคาทอลิก และข้อมูลอื่นที่จำเป็นเกี่ยวกับการรับรองวัดคาทอลิก ดังนั้น ผู้ยื่นคำขอให้รับรองวัดคาทอลิกจึงต้องยื่นคำขอพร้อมด้วยเอกสารหลักฐานที่แสดงข้อมูลและรายละเอียดดังกล่าวให้ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๖ ซึ่งกรมการศาสนาสมควรทำความเข้าใจกับผู้ยื่นคำขอให้ชัดเจนว่า ประสงค์ที่จะให้ผู้ยื่นคำขอแสดงเอกสารหลักฐานใดเพื่อที่จะได้จัดเตรียมข้อมูลดังกล่าวยื่นมาพร้อมกับคำขอเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการประวิงเวลาหรือขยายเวลาการยื่นเอกสารประกอบการพิจารณาโดยปริยาย อย่างไรก็ตาม หากในชั้นการพิจารณาของกรมการศาสนาหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่ามีความจำเป็นต้องให้มีการแก้ไขข้อมูลหรือยื่นเอกสารประกอบเพิ่มเติมเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาสองปี ก็อาจกระทำได้

^๓โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๔มาตรา ๗ ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้การกระทำใดจะต้องได้รับอนุญาต ผู้อนุญาตจะต้องจัดทำคู่มือสำหรับประชาชน ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข (ถ้ามี) ในการยื่นคำขอ ขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตและรายการเอกสารหรือหลักฐานที่ผู้ขออนุญาตจะต้องยื่นมาพร้อมกับคำขอ และจะกำหนดให้ผู้ยื่นคำขอผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์แทนการมายื่นคำขอด้วยตนเองก็ได้

คู่มือสำหรับประชาชนตามวรรคหนึ่งให้ปิดประกาศไว้ ณ สถานที่ที่กำหนดให้ผู้ยื่นคำขอและเผยแพร่ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และเมื่อประชาชนประสงค์จะได้สำเนาคู่มือดังกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดสำเนาให้โดยคิดค่าใช้จ่ายตามควรแก่กรณีก็ได้ ในกรณีเช่นนั้นให้ระบุค่าใช้จ่ายดังกล่าวไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนด้วย

โดยต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยเคร่งครัด และเมื่อมีการแก้ไขคำขอหรือได้รับเอกสารเพิ่มเติมแล้ว กรมการศาสนา หรือพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถดำเนินการตามขั้นตอนเพื่อให้มีการรับรองวัดคาทอลิกได้

(นายณพตล เกร็ฤกษ์)

รองเลขาธิการฯ รักษาราชการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๖๖